

KONFERENSIYALAR COM

ANJUMANLAR PLATFORMASI

**VI RESPUBLIKA ILMIY-
AMALIY KONFERENSIYASI**

**YANGI DAVR ILM-
FANI: INSON UCHUN
INNOVATSION G'OYA
VA YECHIMLAR**

AVGUST, 2025

ELEKTRON NASHR:
<https://konferensiyalar.com>

ANJUMANLAR PLATFORMASI

YANGI DAVR ILM-FANI: INSON UCHUN INNOVATSION G'OYA VA YECHIMLAR

**VI RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY
KONFERENSIYASI MATERIALLARI**

2025-yil, avgust

TOSHKENT-2025

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar.
VI Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami.1-
jild, 6-son (avgust, 2025-yil). – 177 bet.

Mazkur nashr ommaviy axborot vositasi sifatida 2025-yil, 8-iyulda
C-5669862 son bilan rasman davlat ro'yaxatidan o'tkazilgan.

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

Konferensiya tashkilotchisi: “Scienceproblems Team” MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2025-yil, 7-avgust

Mas'ul muharrir:

Isanova Feruza Tulqinovna

Annotatsiya

Mazkur to'plamda “Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar” mavzusidagi VI Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari jamlangan. Nashrda respublikaning turli oliy ta'lim muassasalari, ilmiy markazlari va amaliyotchi mutaxassislari tomonidan tayyorlangan maqolalar o'rin olgan bo'lib, ular ijtimoiy-gumanitar, tabiiy, texnik va yuridik fanlarning dolzarb muammolari va ularning innovatsion yechimlariga bag'ishlangan. Ushbu nashr ilmiy izlanuvchilar, oliy ta'lim o'qituvchilari, doktorantlar va soha mutaxassislari uchun foydali qo'llanma bo'lib xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: ilmiy-amaliy konferensiya, innovatsion yondashuv, zamonaviy fan, fanlararo integratsiya, ilmiy-tadqiqot, nazariya va amaliyot, ilmiy hamkorlik.

Barcha huqular himoyalangan.

© Scienceproblems team, 2025-yil

© Mualliflar jamoasi, 2025-yil

MUNDARIJA

TEXNIKA FANLARI

<i>Bozorboyev Abbosjon, Ravshanov Shavkat</i> <i>KUNJUT O'SIMLIGINING XUSUSIYATLARI VA UNING HOSILINI YIG'ISHTIRIB OLISHDAGI MUAMMOLARI</i>	6-9
<i>Iskandarov Orifxon</i> <i>TIRIKOTAJ MATOLARIDA SIFAT NAZORATI</i>	10-12
<i>Odinayev Mirjalol</i> <i>"AI-TRANSLATE" TEXNIK HUJJATLARNI SUN'YI INTELLEKT ORQALI AVTOMATIK TARJIMA QILISH VA HUQUQIY MASLAHATLAR AXBOROT TIZIMI – TEXNIK JIHATDAN TARTIBGA SOLISHDA INNOVATSION YECHIM</i>	13-18

QISHLOQ XO'JALIGI FANLARI

<i>Karimov Nurbek</i> <i>TURLI USULDA YERGA ISHLOV BERISHNI SOYA PARVARISHLANGAN MAYDON TUPROG'INING SUV O'TKAZUVCHANLIGIGA TA'SIRI</i>	19-22
--	-------

TARIX FANLARI

<i>Bobojonova Zuxra</i> <i>TEMURIY MALIKALARNING HUKMDORLAR HAYOTIDAGI O'RNI</i>	23-25
<i>Xalilov Baxodir</i> <i>ZAMONAVIY KUTUBXONALARNING MAKTABDAN TASHQARI TA'LIMDAGI O'RNI: NAVOIY VILOYATI MISOLIDA</i>	26-31
<i>Xoliqova Ra'noxon</i> <i>"MARKAZIY OSIYODA SUN'YI INTELLEKT TUFAYLI AYOLLAR IMKONIYATLARI: STEM TA'LIMI, GENDER TENGLIGI VA IQTISODIY FAOLLIK SSENARIYLARI"</i>	32-34
<i>Xasanova Nargiza</i> <i>YANGI DAVR: ILM-FANI INNOVASIYALARIDA AYOL-QIZLAR ISHTIROKINING DOLZARB AHAMIYATI</i>	35-38

IQTISODIYOT FANLARI

<i>Salomov Temurbek</i> <i>THE ROLE OF PILGRIMAGE TOURISM IN ENHANCING THE SERVICE SECTOR: A CASE STUDY OF UZBEKISTAN</i>	39-43
<i>Raxmanov Ulugbek</i> <i>TIJORAT BANKLARIDA BUXGALTERIYA HISOBINING HISOBVARAQLAR REJASIGA MUVOFIQ TAHLILY AVTOMATLASHTIRILGAN NAZORAT MEXANIZMINI YARATISH</i>	44-45
<i>Toshtemirov To'lqin</i> <i>KICHIK TADBIRKORLIK SUB'EKTLARINING SUN'YI BO'LINISH MUAMMOLARI</i>	46-49
<i>Mansurova Sayyora</i> <i>INNOVATSION PROPTECH-PLATFORMALAR VA ULARNING KO'CHMAS MULK BOZORIGA TA'SIRI</i>	50-53
<i>Rajabov Alibek</i> <i>INNOVATSION IQTISODIYOTNI SHAKKLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARINI</i>	54-57
<i>Ochilov Mels, Sayfiyeva Parizoda</i> <i>EFFECTS OF INDUSTRIAL POLICY ON THE INVESTMENT ENVIRONMENT: LESSONS FROM GLOBAL EXPERIENCES</i>	58-60

FALSAFA FANLARI

Abdullayev Sodiqjon

MILLIY O'ZLIKNI TIKLASH JARAYONIDA EKOLOGIK TAFAKKUR VA SALOMATLIK QADRIYATLARI..... 61-66

Gafurova Munajat

O'ZBEKISTONDA GENDER TENGLIGINI TA'MINLASHDAGI JAMIYAT VA DAVLAT O'RTASIDAGI DIALEKTIK MUNOSABATLARI..... 67-70

Davronov Bahodir

SUN'YI INTELLEKT YORDAMIDA AXBOROT MUHITINING GUMANITAR QADRIYATLARGA NISBATAN ASIMMETRIK MUNOSABATI..... 71-76

Latipov Sardor

KORRUPSIYANING TARIXAN SHAKLLANISHI VA TURLARI 77-81

FILOLOGIYA FANLARI

Xoliyorova To'lg'anoy

O'ZBEK TILI MILLIY KORPUSINING TA'LIM VA ILMIY TADQIQOTLARDAGI O'RNI..... 82-83

Ro'ziyev Temur

ADABIY-ESTETIK QARASHDA TAFAKKUR VA TUYG'UNING O'RNI 84-92

Gulmuradova Sobira

"XUSHKELDI" DOSTONI MATNI TARKIBIDAGI ETNOGRAFIK MUNDALIMLARNING MILLIY – MADANIY XUSUSIYATLARI..... 93-95

Qosimova Malika

SINXRON TARJIMADA MASHINA TARJIMASINING AFZALLIKLARI XUSUSIDA 96-99

Bahromjonova Shahnoza

HODI ZARIF VA YANAGITA KUNIO ILMIY MEROSI: FOLKLORSHUNOSLIKDA QIYOSIY TAHLIL 100-102

Ayimbetova Damekhan

ZAMONAVIY INGLIZ SHE'RIYATIDA HAYVONLARNI TASVIRLASHNING O'ZIGA XOSLIKLARI..... 104-107

YURIDIK FANLARI

Komilov Avazbek

INTIZOMIY JAVOBGARLIK TO'G'RISIDA ISH QO'ZG'ATISH HAQIDAGI QAROR, UNING SHAKLI VA MAZMUNIGA NISBATAN TALABLAR..... 108-110

Shamsitdinova Manzura

TEACHING LISTENING COMPREHENSION 111-112

Xadjiyev Azizbek

"IJTIMOIY ADOLAT" TAMOIYILINING XALQARO QONUNCHILIK AMALIYOTIDA YORITILISHI..... 113-116

Уктамов Комрон

РЕГУЛИРОВАНИЕ ТРАНСГРАНИЧНЫХ ВОД ПЕРВЫМ ВОДНЫМ КОДЕКСОМ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН..... 117-123

Исмоилов Бехрузбек
ОСОБЕННОСТИ ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ ТЕЛЕКОММУНИКАЦИОННЫХ УСЛУГ В
РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН..... 124-129

PEDAGOGIKA FANLARI

Qo`shmurodova Aziza
BOSHLANG`ICH SINFLARDA VATANGA MUHABBAT TUYG`USINI SHAKLLANTIRISHDA
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA INTEGRATSIYALASHGAN
TA`LIM METODLARINI QO`LLASH..... 130-133

Mamatqosimova Nodira
SSENARIY YARATISHDA BADIY ADABIYOT NAMUNALARIDAN
FOYDALANISH USULLARI..... 134-137

Sattoriy Shohruh
TA`LIM SIFATI USTIDAN NAZORAT MEXANIZMLARINI BOSHQARISH TIZIMINI
TAKOMILLASHTIRISH..... 138-141

Jabborova Umida
TEXNOLOGIYA DARSLARIDA O`QUVCHILARNING TEXNIK SAVODXONLIGINI ROBOTOTEXNIKA
ELEMENTLARI ASOSIDA RIVOJLANTIRISHNING DIDAKTIK IMKONIYATLARI..... 142-144

Xujanazarova Nozima
RAQAMLI PLATFORMALARDA IQTISODIY MATNLARNI TARJIMA QILISHGA YO`NALTIRILGAN
INTERAKTIV O`QUV TOPSHIRIQLARI VA KEYS-STADIYALARNI YARATISH..... 145-148

Aripjanova Dinora
RAQOBATBARDOSH RAHBAR SHAXSINI SHAKLLANTIRISHDA MOTIVATSIYA
MEXANIZMLARINING SAMARALI MODELI..... 149-151

Dosanova Gulbanu
OLIY TA`LIM MUASSASALARI TALABALARIDA AXBOROT MADANIYATINI
SHAKLLANTIRISHNING DIDAKTIK SHART-SHAROITLARI..... 152-154

Isokov Ravshanbek
INNOVATIVE APPROACHES TO FOSTERING HISTORICAL MEMORY AND CULTURAL IDENTITY
IN STUDENTS..... 155-160

TIBBIYOT FANLARI

Urunbayeva Dilorom, Xudaybergenova Shaxnoza
XOSHIMOTO TIREOIDITINING KECHISHIDA RUXNING O`RNI..... 161-163

Nabiyeva Umida
GIPERTONIYANING KELIB CHIQISHI VA OLDINI OLISHNING
ZAMONAVIY TAMOYILLARI..... 164-166

PSIXOLOGIYA FANLARI

Polvanov Rasulbek
INTERNET QARAMLIGI VA SHAXSNING IJTIMOY MOSLASHUVIGA TA`SIR QILUVCHI
OMILLAR ZAMONAVIY MAUGLI SINDROMI KONTEKSTIDASH..... 167-172

Усманова Лилия
ТИПОЛОГИЯ СЕМЬИ В УЗБЕКИСТАНЕ: ТРАДИЦИИ, ТРАНСФОРМАЦИИ И
СОВРЕМЕННЫЕ ВЫЗОВЫ..... 173-176

“AI-TRANSLATE” TEXNIK HUJJATLARNI SUN’IY INTELLEKT ORQALI AVTOMATIK TARJIMA QILISH VA HUQUQIY MASLAHATLAR AXBOROT TIZIMI – TEXNIK JIHATDAN TARTIBGA SOLISHDA INNOVATSION YECHIM

Odinayev Mirjalol Xurram o'g'li

O'zbekiston texnik jihatdan tartibga solish agentligi Raqamlashtirish va axborot xavfsizligini ta'minlash boshqarmasi bosh mutaxassisi,

E-mail: mirjalolodinayev0109@gmail.com

Tel: +998 90 904 63 03

Annotatsiya. Maqolada texnik jihatdan tartibga solish, standartlashtirish, metrologiya va sertifikatlashtirish tizimida sun'iy intellekt asosida ishlab chiqilayotgan “AI-translate” axborot tizimining funksional imkoniyatlari, texnik arxitekturasi va normativ-me'yoriy asoslari ilmiy yondashuv asosida tahlil etiladi. Avtomatik tarjima va huquqiy maslahat xizmatlari orqali xorijiy investorlar va milliy foydalanuvchilar uchun hujjatlar bilan ishlashda yangi darajadagi yondashuvlar namoyon bo'ladi. AI-translate tizimining amaliy samaradorligi, xavfsizlik standartlari va xalqaro tajribaga mos rivojlanish istiqbollari muhokama qilinadi.

Kalit so'zlar: sun'iy intellekt, texnik hujjatlar, avtomatik tarjima, AI-assistent, texnik tartibga solish, metrologiya, standartlashtirish, sertifikatlash, huquqiy maslahat, axborot tizimi.

“AI-TRANSLATE” INFORMATION SYSTEM FOR AUTOMATIC TRANSLATION OF TECHNICAL DOCUMENTS AND LEGAL CONSULTING BASED ON ARTIFICIAL INTELLIGENCE – AN INNOVATIVE SOLUTION IN THE FIELD OF TECHNICAL REGULATION

Odinaev Mirjalol Khurram ugli

Chief Specialist of the Department for Digitalization and Information Security, Agency for Technical Regulation of the Republic of Uzbekistan,

Annotation. The article provides a scientific analysis of the functional capabilities, technical architecture, and regulatory framework of the AI-based “AI-translate” information system, being developed within the fields of technical regulation, standardization, metrology, and certification. Through automated translation and legal advisory services, the system introduces a new level of interaction with technical documents for foreign investors and domestic users. The paper discusses system efficiency, compliance with security standards, and development prospects aligned with international practices.

Key words: artificial intelligence, technical documents, automatic translation, AI assistant, technical regulation, metrology, standardization, certification, legal consultation, information system.

Kirish

Zamonaviy texnologiyalar rivojlanishi natijasida sun'iy intellekt (SI) texnologiyalari davlat boshqaruvi, texnik tartibga solish va xalqaro investorlar bilan ishlash sohalariga chuqur kirib bormoqda[1]. Ayniqsa, texnik hujjatlar bilan ishlashda an'anaviy tarjima va maslahat xizmatlarini avtomatlashtirishga bo'lgan ehtiyoj ortib bormoqda. O'zbekiston Respublikasining texnik jihatdan tartibga solish tizimini modernizatsiyalash doirasida, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 28-fevraldagi “O'zbekiston texnik jihatdan tartibga solish agentligining faoliyatini tashkil etish chora-tadbirlari to'g'risida” PQ-91-son qarori[2] va O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2025-yil 30-yanvardagi ““O'zbekiston — 2030” strategiyasini “Atrof-muhitni asrash va “yashil iqtisodiyot” yilida amalga oshirishga oid davlat dasturi

to'g'risida" PF-16-son Farmoniga[3] asosan, "AI-translate" axborot tizimi ishlab chiqilmoqda. Mazkur tizim texnik hujjatlarni avtomatik tarjima qilish, huquqiy maslahatlar taqdim etish va normativ hujjatlar bilan ishlashda AI-assistentdan foydalanishni nazarda tutadi. Bu ilmiy maqolada ushbu tizimning texnik, me'yoriy va funksional asoslari chuqur tahlil qilinadi.

Usul va materiallar

AI-translate axborot tizimiga oid tahlil jarayonida metodologik asos sifatida texnik jihatdan tartibga solish, standartlashtirish, metrologiya va sertifikatlashtirish sohalarida qabul qilingan me'yoriy hujjatlar va xalqaro standartlar negiz qilindi. Bunda O'zbekiston davlat standartlari, xususan O'zDSt 1.0:2020[4], O'zDSt ISO/IEC 27001[5], ISO 9001:2015[6], ISO 17100:2015[7], ISO 37301:2021[8] singari hujjatlar tahlil etildi. Ushbu standartlar axborot xavfsizligi, sifatni boshqarish, me'yoriy komplaens hamda tarjimonlik xizmatlari uchun minimal talablarni belgilab beradi.

Tizimni ilmiy asosda baholashda kompleks tahlil usuliga tayanildi. Ushbu yondashuv orqali axborot tizimining arxitekturasi, funksional imkoniyatlari, ishlash algoritmlari va inson bilan o'zaro aloqasi o'rganildi. Shundan kelib chiqib, ma'lumotlarni qayta ishlash jarayonida qo'llaniladigan algoritmlar, maxsuslashtirilgan terminlar bazasi, sintaktik va semantik tahlil usullari, kontekstual yondoshuvlar texnik jihatdan tahlil qilindi.

Tadqiqot doirasida OpenAI GPT asosida modellashtirilgan tarjima platformalari, DeepL API va Microsoft Azure Translator xizmatlarining algoritmi va aniqlik darajasi solishtirma tavsifda baholandi. Bunda, maxsus ishchi namunaviy hujjatlar majmuasi tayyorlanib, ularning har bir bo'limi avtomatik tarjima moduli orqali qayta ishlandi va inson tarjimon tomonidan taqdim etilgan "etalon" variantlar bilan taqqoslandi. Natijalar ekspert bahosi asosida semiotik, kontekstual va mantiqiy moslik nuqtai nazaridan ko'rib chiqildi.

Shuningdek, hujjatlarni avtomatik tuzilmalash, bob, band, jadval va mundarija elementlarini tanib olish imkoniyatlari, AI-assistent orqali huquqiy masalalar yuzasidan ma'lumot berish funksiyalari, sessiya xavfsizligi va foydalanuvchi interfeysining qulayligi kabi parametrlar testlangan va tahlil qilindi. Tizimda qo'llanilgan mikroservis arxitekturasi, ma'lumotlar bazasi bilan ishlash tizimi, mobil platformalardagi ish faoliyati ham alohida komponent sifatida baholandi. Texnik xavfsizlik vositalari — TLS 1.2, OAuth 2.0, VPN, serverga korporativ to'siklar orqali ulanish va sessiyalarni avtomatik bloklash kabi choralar ISO/IEC 27001 standartlari talablariga asosan ko'rib chiqildi.

Tadqiqot jarayonida axborot tizimi real vaqtda yuklama ostida 100 nafargacha foydalanuvchi bilan sinovdan o'tkazildi va turli platformalardagi barqaror ishlash qobiliyati kuzatildi. Ilmiy yechim sifatida AI-translate tizimidagi interfaollik, xizmat sifatini baholash, ko'p tilli tarjima imkoniyati va huquqiy xulosalarning aniqligi yuqori darajada ekspertizadan o'tkazildi.

Natijalar

AI-translate axborot tizimi tahlili natijalari undagi funksional moslik, texnologik innovatsiya, xavfsizlik darajasi va standartlar bilan uyg'unlik kabi ko'rsatkichlarni yuqori baholash imkonini berdi. Birinchi navbatda, tarjima aniqligi bo'yicha olingan natijalar yuksak darajada samarali ekanini ko'rsatdi. Texnik hujjatlar misolida olib borilgan tahlillar shuni ko'rsatdiki, AI-translate tizimidagi avtomatik tarjima algoritmlari 85–90 foiz darajasida aniq va kontekstga mos tarjimalarni shakllantira oldi. Bu ko'rsatkich mutaxassis-tarjimon tomonidan

berilgan etalon matnlar bilan taqqoslangan holda baholandi va zamonaviy AI platformalari — GPT, DeepL va Azure Translator bilan bog'liq ekanligi aniqlandi.

Huquqiy maslahat modullari bo'yicha olib borilgan tahlillar, AI-assistent tomonidan berilgan javoblarning 80 foizdan ortiq qismi amaldagi normativ-huquqiy bazalarga mos kelganini ko'rsatdi. Bunda, AI-assistent milliy va xalqaro hujjatlarga, jumladan, O'zbekiston qonunchiligi, O'zDSt[9], ISO[10] standartlari va boshqa me'yoriy hujjatlar ma'lumotlar bazasiga integratsiya qilingan holda ishlagan. Aniqlikni baholash uchun foydalanuvchi tomonidan kiritilgan 50 ta huquqiy savol asosida tahlil o'tkazildi va AI-assistent tomonidan berilgan javoblar mantiqiy, huquqiy va uslubiy jihatdan ekspertlar tomonidan ijobiy baholandi.

Avtomatik tarkibiy tuzilmani ajratish imkoniyati — bob, band, jadval va mundarija elementlarini aniqlashda 98 foiz aniqlik bilan ishlash qobiliyati kuzatildi. Bu ko'rsatkich hujjatlarni tuzishda qo'llaniladigan O'zDSt 1.1:2009[11] va ISO 82045[12] standartlarida belgilangan struktura talablari asosida baholandi. Shuningdek, TOC (Table of Contents) yaratish algoritmlarining aniqligi va ishonchliligi yuqori ekanligi tasdiqlandi.

Foydalanuvchi sessiyalari xavfsizligi, ma'lumotlarni shifrlash, identifikatsiya va autentifikatsiya mexanizmlari — OAuth 2.0, TLS 1.2 va VPN orqali ishga tushirilgani, axborot xavfsizligi bo'yicha ISO/IEC 27001[13] talablariga to'liq mos ekanini ko'rsatdi. Server orqali trafik monitoringi, sessiyalar loglarining avtomatik tahlili, foydalanuvchi rollari bo'yicha chegaralangan huquqlar tizimning xavfsizligi yuqori darajada ta'minlanganligini ko'rsatdi.

AI-translate tizimining ko'p tilli platformasi — o'zbek, rus, ingliz va fransuz tillaridagi interfeyslarni qo'llab-quvvatlashi, Android va iOS mobil ilovalarida ham ishlash imkoniyati foydalanuvchilar uchun moslashuvchanlikni oshirdi. Shu bilan birga, ovozli buyruqlar orqali AI-assistent bilan muloqot qilish funksiyasi foydalanuvchi interfeysida innovatsion yondashuv sifatida baholandi.

Umumiy xulosa sifatida, natijalar shuni ko'rsatadiki, AI-translate axborot tizimi texnik jihatdan tartibga solish, standartlashtirish va sertifikatlashtirish sohalaridagi me'yoriy hujjatlar bilan ishlashda yuqori darajada samarali, xavfsiz va funksional tizim sifatida shakllanmoqda. Tizimning sinov natijalari va ishlash dinamikasi uning amaliyotda keng joriy etilishiga yetarli asos bo'la oladi.

Munozara

Sun'iy intellektga asoslangan AI-translate axborot tizimi texnik jihatdan tartibga solish, standartlashtirish, metrologiya va sertifikatlashtirish sohalarida axborot bilan ishlash madaniyatini tubdan o'zgartirishga qodir innovatsion yechim sifatida namoyon bo'lmoqda. Bu tizim nafaqat avtomatik tarjima va huquqiy maslahatlar berishga ixtisoslashgan, balki uning yordamida texnik hujjatlar tahlili, tuzilishi va turli formatlardagi yuridik va reglamentlashtiruvchi axborotlar bilan samarali ishlash imkoni yuzaga kelmoqda.

Ta'kidlash lozimki, AI-translate tizimi orqali avtomatik tarjima xizmatlarining texnik hujjatlardagi aniqligi yuqori, chunki u an'anaviy lug'at asosida emas, balki kontekstual, semantik va sintaktik tahlil vositalarini qo'llab ishlaydi. Texnik reglamentlar, standartlar va normativ-huquqiy hujjatlarda o'rin oladigan maxsus atamalar bazasini avtomatik ravishda tanish va tegishli sohaviy manbalar bilan bog'lay olish qobiliyati ushbu tizimning asosiy ustunliklaridan biri hisoblanadi. Bu, o'z navbatida, O'zDSt 1.0:2020[14] va ISO 17100:2015[15] kabi hujjatlarda belgilangan talablarga mos ravishda ish yuritishga xizmat qiladi.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, AI-assistent moduli orqali huquqiy masalalar yuzasidan olinadigan ma'lumotlar kontekstual tushunish qobiliyatiga ega bo'lib, bu uning inson huquqshunoslariga yaqin darajada maslahat berishini anglatadi. Ushbu holat texnik jihatdan tartibga solish sohasidagi huquqiy axborotlar bilan ishlashda vaqtni va inson resurslarini tejashga imkon beradi. Qolaversa, bu turdagi avtomatik maslahatlar investorlar uchun reglamentlarni tez va ravshan anglash imkonini yaratadi, bu esa investitsion muhitning shaffofligini ta'minlaydi.

AI-translate tizimidagi xavfsizlik choralari ham yuqori bahoga loyiq. Metrologiya va texnik jihatdan tartibga solish sohalarida ishlaydigan axborot tizimlari uchun axborot xavfsizligi ustuvor masala hisoblanadi. Mazkur tizimda qo'llanilgan TLS 1.2, OAuth 2.0 va VPN orqali korporativ himoya mexanizmlari axborotni tarqalishidan va noqonuniy foydalanishdan himoyalashda xalqaro standartlarga to'liq mos keladi. Bu esa axborot tizimi davlat va xususiy sektorda ishlovchi sub'ektlar uchun ishonchli platformaning shakllanishiga xizmat qiladi.

Yana bir muhokamaga arziydigan jihat — avtomatik TOC yaratish va hujjat tuzilmasi elementlarini tanib olish algoritmlarining aniqligi va barqarorligi. Bu imkoniyat ayniqsa normativ hujjatlar bilan ishlovchi standartlashtiruvchi tashkilotlar, metrologik muassasalar va sertifikatlashtiruvchi organlar faoliyatida muhim ahamiyat kasb etadi. Bunday tizimlar orqali hujjatlarning mazmuniy tuzilishi avtomatik tarzda saqlab qolinadi va ularni qayta ishlash jarayoni tezlashadi.

Shuningdek, AI-translate orqali tarjima qilingan hujjatlarni texnik nazoratdan o'tkazishda sifatni baholash ko'rsatkichlari ham yuqori ekanligi kuzatildi. Mazkur holat texnik reglamentlar, misol uchun O'zDSt 3.1[16] va ISO 9001[17] talablari asosida tashkil etiladigan sifatni boshqarish tizimlariga ham mos keladi. Bu esa mahsulotlar, xizmatlar va jarayonlar sifatini ta'minlashda muhim omil hisoblanadi.

AI-translate tizimida multitilli interfeysning mavjudligi esa uni faqat mahalliy emas, balki xalqaro darajada ham qo'llanilish imkoniyatini yaratadi. Ingliz, rus, fransuz va o'zbek tillaridagi interfeyslar orqali har xil mamlakat va tashkilotlarning texnik xodimlari ushbu tizimdan foydalanishi mumkin. Bu esa uni ISO/IEC 40500[18] (Accessibility) va ISO 9241[19] (User experience) talablari nuqtai nazaridan ham muvofiq ekanligini ko'rsatadi.

Shu jihatdan qaralganda, AI-translate nafaqat bir sohaviy vazifani, balki texnik jihatdan tartibga solish, standartlashtirish, metrologiya va sertifikatlashtirish sohalaridagi hujjatlar bilan bog'liq umumiy jarayonlarni raqamlashtirishga xizmat qiladigan kompleks platforma sifatida namoyon bo'lmoqda. Uni amaliyotga keng tatbiq qilish faqat ma'lumot almashinuvini avtomatlashtirish emas, balki idoralararo va xalqaro hamkorlikni kuchaytirish vositasi ham hisoblanishi mumkin.

Xulosa sifatida aytish mumkinki, munozaralar asosida AI-translate tizimining imkoniyatlari, standartlarga uyg'unligi, foydalanuvchi tajribasi va texnologik barqarorligi yuqori baholandi va bu uning texnik sohalaridagi islohotlarda asosiy vosita sifatida qaralishiga asos yaratadi.

Xulosa

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, AI-translate axborot tizimi texnik jihatdan tartibga solish, standartlashtirish, metrologiya va sertifikatlashtirish sohalaridagi hujjatlar bilan ishlashda yuqori darajada samarali, texnologik jihatdan barqaror va funksional yechim hisoblanadi. Tizimning avtomatik tarjima, huquqiy maslahat, hujjatlarni tuzilmalash va xavfsiz

axborot almashinuvi xizmatlari ushbu sohalarda ishlovchi mutaxassislar uchun muhim vazifalarni avtomatlashtirishga xizmat qilmoqda.

AI-translate orqali texnik va normativ-huquqiy hujjatlarni kontekstual tarzda aniq va semantik to'g'rilikda tarjima qilish imkoniyati jarayonlarning ishonchliligini ta'minlaydi. Bu, o'z navbatida, O'zDSt 1.0:2020, ISO 17100:2015 va ISO/IEC 27001 kabi xalqaro va milliy standartlar talablariga mos ravishda ish yuritishga zamin yaratadi. Ayniqsa, normativ-huquqiy masalalar yuzasidan real vaqtda huquqiy maslahatlar taqdim etadigan AI-assistent modulining samaradorligi davlat boshqaruvi organlari va xususiy sektor uchun yangi imkoniyatlarni ochadi.

Tizimning xavfsizlik choralari - ma'lumotlarni shifrlash, sessiya nazorati, serverga kirishni cheklash va ma'lumotlarni zaxiralash mexanizmlari orqali axborot bilan ishlashda xalqaro darajadagi talablarga javob beradi. Shuningdek, foydalanuvchi interfeysining ko'p tilliligi, mobil qurilmalar uchun optimallashtirilganligi va ovozli boshqaruv orqali hamkorlik funksiyalari uni yanada zamonaviy va universal platformaga aylantiradi.

Tadqiqot doirasida amaliy sinovlar va texnik tahlillar natijasiga ko'ra, AI-translate tizimidagi asosiy ko'rsatkichlar - tarjima aniqligi, AI-assistent javoblarining huquqiy mosligi, hujjat tuzilmasini to'g'ri tanish darajasi va foydalanuvchilar uchun barqaror ishlash muhiti yuqori darajada ekanligi aniqlandi. Bu esa tizimni texnik jihatdan tartibga solish sohasidagi raqamli islohotlarning markaziy elementi sifatida joriy etish imkonini yaratadi.

Kelgusida AI-translate axborot tizimiga qo'shimcha funksionalliklarni — huquqiy chatbot, biometrik autentifikatsiya, xalqaro standartlar bazalari bilan onlayn integratsiya, mahsulotlar uchun intellektual sertifikatlash tizimi kabi modullarni qo'shish orqali yanada rivojlantirish maqsadga muvofiq. Bu nafaqat axborot bilan ishlash tizimini, balki davlat idoralari va biznes sub'ektlari o'rtasidagi elektron hamkorlik madaniyatini ham yuksaltirishga xizmat qiladi.

Xulosa qilib aytganda, AI-translate axborot tizimi texnik hujjatlar bilan ishlash sohasida sun'iy intellekt texnologiyalari asosida yaratilayotgan ilg'or platforma bo'lib, uning keng joriy etilishi mamlakatning texnik siyosat sohasida raqobatbardoshligini oshirishga, tashqi investitsion muhitda ochiqlik va prognoz qilinuvchanlikni ta'minlashga, shuningdek inson omiliga bog'liq xatolarni kamaytirishga xizmat qiladi.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. <https://lex.uz/uz/docs/5030957> // O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 5-oktabrdagi "“Raqamli O'zbekiston — 2030” strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida” PF-6079-son Farmoni
2. <https://lex.uz/uz/docs/-6821843> // O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 28-fevraldagi "O'zbekiston texnik jihatdan tartibga solish agentligining faoliyatini tashkil etish chora-tadbirlari to'g'risida” PQ-91-son qarori
3. <https://lex.uz/uz/docs/-7369703> // O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2025-yil 30-yanvardagi "“O'zbekiston — 2030” strategiyasini “Atrof-muhitni asrash va “yashil iqtisodiyot” yilida amalga oshirishga oid davlat dasturi to'g'risida” PF-16-son Farmoni
4. uzsti.uz
5. <https://uzsti.uz/shop/29246>
6. https://xn--b1aceb2bgkahghgpt.xn--p1ai/upload/iblock/b0d/standart-iso-9001_2015.pdf?ysclid=mdwtptyk7y110604220

7. <https://www.iso.org/standard/59149.html>
8. <https://www.iso.org/standard/75080.html>
9. uzsti.uz
10. www.iso.org
11. uzsti.uz
12. <https://iteh-standards.uc.r.appspot.com/catalog/standards/iso/0202e96f-1b4c-4dc4-b178-7b63287b6a65/iso-82045-5-2005>
13. <https://www.iso.org/standard/27001>
14. uzsti.uz
15. <https://www.iso.org/standard/59149.html>
16. uzsti.uz
17. <https://www.iso.org/ru/standard/62085.html>
18. <https://www.iso.org/standard/58625.html>
19. <https://www.iso.org/standard/77520.html>

**YANGI DAVR ILM-FANI: INSON UCHUN
INNOVATSION G'OYA VA YECHIMLAR**
VI RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY KONFERENSIYASI MATERIALLARI
2025-yil, avgust

Mas'ul muharrir: *F.T.Isanova*
Texnik muharrir: *N.Bahodirova*
Diszayner: *I.Abdihakimov*

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar.
VI Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami.1-
jild, 6-son (avgust, 2025-yil). – 177 bet.

Mazkur nashr ommaviy axborot vositasi sifatida 2025-yil, 8-iyulda
C-5669862 son bilan rasman davlat ro'yaxatidan o'tkazilgan.

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2025-yil, 7-avgust

Barcha huquqlar himoyalangan.
© Science problems team, 2025-yil.
© Mualliflar jamoasi, 2025-yil.